

Editorial

Beijing+15: nous desafiaments

4 idees

Monogràfic Dones

13 // juny 2010

Editorial Beijing+15: nous desafiaments// **L'article** Primer Encuentro Mesoamericano y del Caribe con la Relatora Especial de Naciones Unidas sobre la Violencia contra las Mujeres// **Cooperacció** Taller de sensibilització, un antídoto a les desigualtats de gènere// **Lliga dels Drets dels Pobles** La impunitat de la violència sexual a la República Democràtica del Congo// **Akwaba** Poder femení contra la sida.

L'article

Primer Encuentro Mesoamericano y del Caribe con la Relatora Especial de Naciones Unidas sobre la Violencia contra las Mujeres

Alianza Oliver

Humanos donde participó la anterior relatora especial sobre la violencia contra las mujeres de las Naciones Unidas, Yakín Ertürk. **Sobre la figura de "la relatora"...** El mandato de la Relatora sobre violencia contra la mujer, se crea en 1994. Es uno de los procedimientos especiales, que está establecido como mecanismo en el Sistema de las Naciones Unidas. La idea de este Encuentro, surgió en el X Foro de Derechos Humanos, realizado en Barcelona en el marco del 60 aniversario de la declaración Universal de Derechos

El presente artículo pretende recoger la experiencia sobre el proceso y desarrollo del encuentro con Rashida Manjoo, Relatora Especial de las Naciones Unidas sobre la Violencia contra la Mujer, sus Causas y sus Consecuencias, con las organizaciones y redes de mujeres de Mesoamérica y el Caribe.

La idea de este Encuentro, surgió en el X Foro de Derechos Humanos, realizado en Barcelona en el marco del 60 aniversario de la declaración Universal de Derechos Humanos donde participó la anterior relatora especial sobre la violencia contra las mujeres de las Naciones Unidas, Yakín Ertürk. **Sobre el Encuentro Regional...** Se realizó en El Salvador y la comisión organizadora estuvo compuesta por Las Dignas, La Coalición Feminista para el Desarrollo Local, ORMUSA, Las Melindas, CEFEM, La Corriente de Mujeres Nicaragüenses, el establecimiento de alianzas entre las organizaciones de la comisión organizadora, las organizaciones feministas y de mujeres de los diferentes países: México, Honduras, Guatemala, Panamá, Costa Rica, Nicaragua, República Dominicana, Belice y El Salvador. Desde este primer acercamiento, tenemos un primer significado: el hecho de hacer sentir a "la relatora" desde nuestra voz y corporalidad, como estamos sufriendo y enfrentando la violencia las mujeres de Mesoamérica y el Caribe.

El pasado mes de febrer es va realitzar a Beijing+15, un model anclat en el marc d'un model anclat són conseqüència de polítiques for- les dones, entre altres indicadors, del treball reproductiu i domèstic de grants o la falta de reconeixement les cures per part de dones im- portació, la transnacionalització de com ara l'evidència que els com- promissos establerts fa quinze anys- quals cal construir alternatives, bé moltes evidències sobre les Però Beijing+15 ens ha deixat tam- l'agenda de les dones.

Les xifres en augment de la violen- cia, les taxes d'atur entre les dones especialment en la indústria d'ex- portació, la transnacionalització de les cures per part de dones im- portat al mercat, l'evidència que no són possibles en una economia orientada al mercat, l'evidència que les Nacions Unides tenen una ca- pacitat molt limitada per a complir milades en el marc d'un model an-

chos humanos de las mujeres en el mundo". **Sobre el Encuentro Regional...** Se realizó en El Salvador y la comisión organizadora estuvo compuesta por Las Dignas, La Coalición Feminista para el Desarrollo Local, ORMUSA, Las Melindas, CEFEM, La Corriente de Mujeres Nicaragüenses, el establecimiento de alianzas entre las organizaciones de la comisión organizadora, las organizaciones feministas y de mujeres de los diferentes países: México, Honduras, Guatemala, Panamá, Costa Rica, Nicaragua, República Dominicana, Belice y El Salvador. Desde este primer acercamiento, tenemos un primer significado: el hecho de hacer sentir a "la relatora" desde nuestra voz y corporalidad, como estamos sufriendo y enfrentando la violencia las mujeres de Mesoamérica y el Caribe.

recomanacions i les estratègies oferides pel moviment feminista als diferents actors que treballen pel desenvolupament, han estat obvia- des tant de les qüestions de gènere- re qüestions merament tècniques creates es redueix a la seva mínima expressió. Un model que ens ha portat a les diverses crisis que el món enfrenta avui dia (crisi econò- mica, energètica, alimentària, cli- mática, social), i que porta implícit que s'han donat en la vida de les dones.

No es lo mismo, leer informes e incluso testimonios a establecer ese contacto personal. Además de vi- sibilizar todo nuestro quehacer en materia de obtener, sistematizar y dar a conocer información, nues- tro quehacer político y estratégico para incidir en los Estados y exigir los derechos de las mujeres. Desde una visión feminista y po- lítica, tomar los testimonios de todas las mujeres que confían en nosotros y ser una sola voz con ellas, que aun desde lo más racio- nal, transmite toda una vivencia de dolor y violencia que se ejerce contra nuestras mentes, cuerpos y vidas.

Director de desenvolupament amb Estrella Ramil Directora de Cooperació cial. funds a nivell econòmic, polític i so- cial. en el si del moviment feminista, que permetrà accionar canvis més pro- que funciona i el que no funciona; organitzacions de dones que es les intervencions més eficients, el que realment juga un paper cru- cial en els canvis sobre els drets de el moviment feminista i de dones dels últims anys ens indica que és En COOPERACIÓ, l'experiència mer joc d'indicadors numèrics.

Este encuentro, nos da la posibili- dad de construir un espacio de tra- bajo compartido entre la diversidad de mujeres de Mesoamérica y El Caribe, por un objetivo común, erra- dicar la violencia contra las mujeres, ejercicio mucho más sistemático de marco legal de protección de los chos humanos de las mujeres por parte de las organizaciones de mu- jeres y feministas. Algunos de los puntos que identificamos en el En- cuentro que van a requerir el dise- ño y seguimiento estratégico son: El incremento de los feminicidios/ feminicidios en los diferentes países que participaron en el Encuentro, la violencia de pareja y violen- cia doméstica y a violencia sexual. Una publicidad sexista y violenta sobre los cuerpos de las mujeres y violencia hacia nuestros cuerpos. Persecución de mujeres lesbianas y de la Comunidad LGTBI. El Es- tado ejerce violencia desde la omi-

Este encuentro, nos da la posibili- dad de construir un espacio de tra- bajo compartido entre la diversidad de mujeres de Mesoamérica y El Caribe, por un objetivo común, erra- dicar la violencia contra las mujeres, ejercicio mucho más sistemático de marco legal de protección de los chos humanos de las mujeres por parte de las organizaciones de mu- jeres y feministas. Algunos de los puntos que identificamos en el En- cuentro que van a requerir el dise- ño y seguimiento estratégico son: El incremento de los feminicidios/ feminicidios en los diferentes países que participaron en el Encuentro, la violencia de pareja y violen- cia doméstica y a violencia sexual. Una publicidad sexista y violenta sobre los cuerpos de las mujeres y violencia hacia nuestros cuerpos. Persecución de mujeres lesbianas y de la Comunidad LGTBI. El Es- tado ejerce violencia desde la omi-

Los cuerpos de las mujeres siguen siendo considerados "botín de gue- rra" y esto se acentúa en contextos donde hay resquebrajamiento de la democracia, como es el caso de Honduras, ya que las compañeras denunciaron como las fuerzas mili- tares y policiales de represión en su país utilizan la violencia sexual para amenazar e intimidar a las com- pañeras de la resistencia.

Los cuerpos de las mujeres siguen siendo considerados "botín de gue- rra" y esto se acentúa en contextos donde hay resquebrajamiento de la democracia, como es el caso de Honduras, ya que las compañeras denunciaron como las fuerzas mili- tares y policiales de represión en su país utilizan la violencia sexual para amenazar e intimidar a las com- pañeras de la resistencia.

Logo del Fórum Global d'ONG de Dones: Beijing+15

4 idees

- Cooperacció**
C/ St. Honorat, 7 Pral.
Barcelona 08002
93.318.34.25
www.cooperaccio.org
info@cooperaccio.org
- FUNDACIÓ AKWABA**
Fundació AKWABA
c/ Llobregat, 145 baixos
L'Hospitalet de Llobregat 08903
93.440.76.96
www.fundacioakwaba.cat/web
akwaba@pangea.org
- Lliga dels Drets dels Pobles**
Ca l'Estruch, C/Sant Isidre, 140
Sabadell 08208
93.723.71.02
www.dretsdels pobles.org
info@dretsdels pobles.org

Taller de sensibilització, un antídoto a les desigualtats de gènere.

Cada vegada més, els informes del PNUD (Programa de Nacions Unides pel Desenvolupament), demostren l'augment de les desigualtats entre gèneres:

- Només l'1% de les dones tenen accés i control dels béns i propietats de tot el planeta.
- El 70% de les persones que viuen en la pobresa són dones.
- L'embaràs és la primera causa de mortalitat entre les dones.
- Dia rere dia es vulneren els drets de les dones, simplement pel fet de ser dones.

Això ens exigeix com a organització abordar la problemàtica de la cooperació i la crisi econòmica sota una **mirada de gènere**. El taller que hem dissenyat pretén ser una eina per reflexionar sobre les causes estructurals que provoquen situacions de discriminació, violació i vulneració dels drets de les dones, com per exemple, que totes les societats assignen espais diferenciats en funció del sexe i col·loquen les dones en una posició de subordinació.

Els objectius primordials del taller són:

Conèixer els efectes diferenciats de la crisi en l'augment de les desigualtats entre homes i dones i reflexionar sobre les desigualtats de gènere i sobre la nostra responsabilitat personal per avançar cap a un món més equitatiu.

Conscienciar i **desemmascarar els estereotips de gènere** i culturals presents en la nostra societat. També es qüestionaran els diferents enfocaments sobre el concepte de desenvolupament i els models de cooperació, perquè l'experiència demostra que els instruments utilitzats fins ara per a la disminució de la pobresa, no són ni eficients ni coherents. Només cal repassar els Objectius de Desenvolupament del

Díptic del taller de sensibilització.

Mil·lenni (ODM) per adonar-se'n que la cooperació actual no acaba de funcionar. Alguns experts diuen que per a solucionar aquest problema primer caldria canviar la visió que el Nord té del Sud, i l'única manera seria **desarmant ideològicament occident** i reforçant la cooperació Sud-Sud i Sud-Nord. Conèixer el procés organitzatiu de les dones en el marc del desenvolupament i dels drets humans i reflexionar sobre el compromís de la cooperació internacional davant les desigualtats de gènere.

El taller possibilita la participació en jocs, dinàmiques de grup, debats i presenciar vídeos que reforcen la capacitat d'anàlisi i reflexió per a la construcció d'un món més just i solidari.

Eva Bellart Baratau

Educació per al desenvolupament
Cooperacció

La impunitat de la violència sexual a la República Democràtica del Congo (RDC)

El conflicte armat que pateix la RDC ja ha causat més de 5,4 milions de víctimes mortals, segons un estudi realitzat per l'International Rescue Committee (1998-2007). Les violacions contra els drets humans al llarg del conflicte de la RDC s'han perpetuat de manera generalitzada i continuada al conjunt de la població: explotació, pillatges violents, desplaçaments forçats, execucions arbitràries, saquejos, intimidacions, morts i centenars de milers de violacions i abusos sexuals comesos per part de tots els actors implicats en el conflicte, fins i tot la pròpia armada congoleesa. La violència sexual s'utilitza com a arma de guerra, contribuint al clima d'inseguretat i impunitat generalitzada que existeix en el país. Ja l'any 2008 una coalició de 71 ONG congoleeses va dirigir una carta al Consell de Seguretat de l'ONU per cridar l'atenció sobre la gravíssima situació que es viu en el país, on només al mes d'abril del 2008 es van documentar més de 880 casos de vio-

lacions, xifra que segons aquestes ONG representa un 10% del total (moltes dones tenen por i disposen de pocs recursos per denunciar). Fa poc que el mateix UNFPA -Fons de Població de les Nacions Unides- va alertar que almenys 8000 dones van ser violades en el marc dels enfrontaments i la campanya militar que va tenir lloc a l'est de la RDC durant el 2009. Aquesta violència té greus conseqüències físiques i psicosocials, ja que va acompanyada per la marginació i l'estigmatització de les dones que n'han estat víctimes per part de les seves comunitats, contribueix a l'expansió del VIH/SIDA, així com esdevé invisible a causa de la ineficàcia i precarietat del sistema judicial.

Posar fi als crims sexuals implica posar fi a la impunitat dels agressors, fet imprescindible per a la seguretat i la consolidació de la pau en el país. Existeix una activa societat civil congoleesa de defensa dels drets humans i de la pau que denuncien, sovint posant en perill les seves pròpies vides, la situació de les dones com a conseqüència del conflicte armat. La seva lluita contra aquesta violència i impunitat forma part del dia a dia d'aquestes associacions congoleeses, i d'arreu del món, ja que aquesta qüestió, malauradament, també succeeix en altres països com per exemple Txetxènia o Colòmbia.

Iris Boadella

Responsable de la campanya "Congo, perill de ri-queses"
Lliga dels Drets dels Pobles

Cartell de sensibilització sobre violència sexual

Fonts: www.perillderiqueses.org www.escolapau.org

Poder femení contra la sida

Dones valentes amb força i empena per fer de la seva lluita diària i personal contra la sida, una lluita col·lectiva que permeti sentir-se reconfortades i recolzades, essent així capaces de generar una autoestima vital per desenvolupar-se per si mateixes, que les permetrà superar les dures condicions econòmiques, els decaïments diaris, l'estigma i les males interpretacions envers una malaltia molt dura que debilita enormement, però que es perfectament superable amb la participació col·lectiva.

Amb Marth Etienn com a fundadora i presidenta de Temps de Dieu és fàcil implicar-se i tenir voluntat de saber més. Així, ens vam apropar i vam conèixer els seus desitjos i la voluntat de crear una associació de dones seropositives amb l'objectiu principal de crear petites i mitjanes empreses de recursos per poder sortir de l'actual dependència i insuficiència econòmica. A més, prioritzen millorar condicions de vida, escolaritzar i assegurar la totalitat de les atencions mèdiques dels seus petits i petites, lluitar contra la violència familiar envers les dones seropositives i aportar coratge per parlar de la seva condició en família.

Actualment, hi ha cinquanta dones implicades, però d'aquí poc la seva empena s'expandirà a moltes més, perquè volen ser moltes, no rebutjar ningú i valoritzar les seves capacitats intel·lectuals, per no transmetre, a altres, el mateix rebuig que han patit amb constància.

I elles et dirien, què és la sida? Jo, ja l'he superada. Així és Temps de Dieu, una història de dones i de superació, és valentia, és l'inici i un tornar a la vida, és ser persones dignes i plenes de valors. *Temps de Dieu, temps des femmes.*

Marth Etienn

Presidenta de Temps de Dieu

Isabel Higuera

Coordinadora de Cooperació Internacional de la Fundació Akwaba

Responsables de Temps de Dieu: Marth Etienn, Zao Virginie, Cuatiara Djeneba, Awa Keita i Coulibaly Koumba

Et recomanem

LLIBRE

1325 mujeres tejiendo la paz

Autora: Obra col·lectiva (25 autores i 42 dissenyadores)

Producció: Fundació Cultura de Paz i CEIPAZ

Editorial: Icaria Editorial, 2009

Aquesta publicació vol difondre el paper de les dones en la construcció de la pau, deu anys després que el Consell de Seguretat de Nacions Unides aprovés la Resolució 1325.

El llibre presenta setanta semblances de dones que han tingut un paper molt actiu alhora de promoure la pau en el món. Recull històries de vida de dones conegudes i anònimes que han contribuït a fer un món més humà, estable i segur. Entre altres dones hi trobem Bertha von Suttner, Cora Weiss, Rachel Corrie, Elizabeth Eidenbenz, Carla Del Ponte, Estela Barnes de Carlotto, Anna Politkóvskaya, Shirin Ebadi, Aung San Su Kyi, Marcela Lagarde, Rigoberta Menchú, Wangari Maathai, Arundhati Roy, Domitila Barrios...

PEL·LÍCULA

Água

Guió i direcció: Deepa Mehta.

Intèrprets: Seema Biswas, Sarala, Lisa Ray, John Abraham, Kulbushan Kharbanda

Gènere: Drama **País:** Canadà, Índia

Any: 2005 **Durada:** 115 min

Ambientada a l'Índia colonial del 1938, enmig del moviment d'emancipació liderat per Mahatma Gandhi, narra la història d'una nena de vuit anys obligada a casar-se amb un moribund que mor la mateixa nit de noces. Segons les tradicions de l'època les vídues només tenien tres opcions: morir cremades en la pira funerària del marit, casar-se amb el germà més jove del marit o recluir-se, de per vida, en un *ashram* (casa per a vídues). Aquesta pel·lícula forma part d'una trilogia, precedida per *Foc* (1996) i *Terra* (1998).

WEB

<http://wide.gloobal.net>

WIDE (Women in Development Europe - Dones en el Desenvolupament a Europa) és una organització no governamental dedicada a enfortir els drets socials i econòmics de les dones. Per això realitza una tasca de pressió i informació sobre les polítiques internacionals que fa la Unió Europea (EU) i altres organismes mundials, sobretot en aquells que estan relacionats amb el comerç, com l'Organització Mundial del Comerç (OMC), el Banc Mundial (BM) o el Fons Monetari Internacional (FMI).

<http://www.awid.org>

AWID (Association for Women's Right in Development - Associació pels Drets de les Dones i el Desenvolupament) és una organització internacional feminista i multigeneracional compromesa en els drets humans de les dones, la igualtat de gènere i el desenvolupament.

<http://www.marchamundialdelasmujeres.org>

La *Marxa Mundial de les Dones* és un moviment internacional d'accions feministes que reuneix grups de dones i organitzacions que treballen per eliminar les causes que originen la pobresa i la violència contra les dones.

<http://www.womeninblack.org>

Dones de Negre és un moviment internacional de dones feministes i antimilitaristes. Cada grup manté una identitat pròpia però reforcen el seu compromís comú enfront de les injustícies i violacions dels Drets Humans. De negre, utilitzant el silenci i des de la no-violència denuncien la guerra, el militarisme i altres formes de violència.

Consell editorial: Alicia Oliver, Isabel Higuera, Massimo Tinnirello. **Coordinació:** Alicia Oliver.

Agraïm la col·laboració de: Estrella Ramil, Fátima Najarro, Eva Bellart, Iris Boadella i Marth Etienn.

Foto portada: Joana Galindo **Foto contraportada:** arxivi Cooperacció **Dipòsit legal:** B-24159-2008.

Si voleu rebre trimestralment el 4idees per correu electrònic envieu-nos un correu a comunicacio@cooperaccio.org